

Koronavirus

Koronaepidemian vaikutukset hyvinvointiin, palveluihin ja talouteen

THL:n viikkoraportti 24, 10.6.2020

Viikolla 23, su-la 31.5.–6.6. todettiin 134 uutta tautitapausta, 2 uutta tapausta 100 000 asukasta kohden. Sairaalahoidossa oli ti 9.6. 28 koronapilasta, joista 24 HYKS erityisvastuualueella.

Viikolla 24 purettiin useita arkielämään vaikuttaneita rajoituksia. Kokoontumisrajoitusta väljennettiin niin, että enintään 50 hengen tapaamiset ovat mahdollisia. Sisäurheilupaikat avattiin rajoitetusti. Urheilukilpailuja ja -sarjoja voidaan käynnistää erityisjärjestelyin. Yli 500 henkilön yleisötilaisuudet ovat edelleen kiellettyjä. Etätyösuositus on edelleen voimassa, samoin ohje välttää tarpeetonta matkustamista ulkomaille. Kotimaan matkailun suositus väljeni - matkustaa voi turvallisuusohjeita noudattaen. Ravitsemisliikkeet voivat tarjoilla myös sisätiloissa, mutta asiakasmäärää rajoitetaan huomattavasti. Kaikessa kanssakäymisessä ohjeet turvallisuus- ja hygieniarajoitusten noudattamisesta ovat edelleen voimassa.

Taloudelliset ongelmat, kuten ruoka-avun tarve ja velkaongelmat, ovat sosiaalityöntekijöiden arvioiden mukaan lisääntyneet koronaepidemian aikana. Taloudellisen tilanteen heikentyminen koronaepidemian aikana koskettaa suurta osaa väestöstä, mutta poikkeusajan rajoitukset näyttävät iskeneen erityisen vakavasti kotitalouksiin, joilla on jo valmiiksi toimeentulo-ongelmia. Varsinkin monissa lapsiperheissä on ollut tiukkaa. Työikäisistä lähes 40 prosenttia arvioi koronaepidemian heikentäneen taloudellista tilannettaan. Lomautusten määrän kasvu hidastui toukokuussa.

Suomalaisten koronaan liittyvä tiedon tarve on vähentynyt epidemian edetessä. Digi- ja väestötietoviraston palvelukanavissa oli viikolla 12 lähes 8 000 yhteydenottoa, viikolla 23 hieman vajaa 1000.

Avosairaanhoidon ja suun terveydenhuollon käynnit julkisessa terveydenhuollossa ovat asettuneet uusille tasoille poikkeusolojen aikana. Kotihoidossa palvelujen tuotanto oli viikolla 23 vain puolet vuoden alun määristä. Avohuollon ja avosairaanhoidon 70-vuotiaiden ja sitä vanhempien asiakkaiden lukumäärät lähtivät laskevalle trendille muutamaa viikkoa ennen poikkeusoloja, mutta tasoitui nykyisille tasoilleen viikosta 15 alkaen. Julkisen ja yksityisen terveydenhuollon uusia palvelutapahtumia on kirjattu viikoilla 21-23 lähes sama määrä kuin vuoden 2020 alussa.

Kelan perustoimeentulotuen saajia kuvaavat tilastot viittaavat siihen, että perustoimeentulotuen tarve on kasvanut. Kriisi on vaikeuttanut erityisesti nuorten ja nuorten naisten toimeentuloa. Perustoimeentulotuen hakemukset käsiteltiin toukokuussa puolet lyhyemmässä ajassa kuin alkuvuodesta eli noin kolmen työpäivän kuluessa. Määräajassa eli 7 työpäivän kuluessa tehtyjen ratkaisujen osuus oli huhti- ja toukokuussa lähes 100 prosenttia. Työttömyysturvahakemusten määrä on selvästi kasvussa.

Amfetamiinia käytetään pääkaupunkiseudulla nyt ennätyskellisen paljon. Käyttö on jatkanut kasvuaan poikkeusolojen aikana. Huumeiden käytön kasvusta johtuvat yhteiskunnalliset ilmiöt näkyvät myös poliisin valtakunnallisissa tilastoissa. Poliisin mukaan tammi-huhtikuussa kaikkien huumauserikosten määrä kasvoi 40 prosenttia viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Huumerattijuopumusepäilyjen määrä on puolestaan ylittänyt alkuvuonna ensimmäistä kertaa Suomessa alkoholirattijuopumusepäilyjen määrän. Poliisin havaintojen perusteella huumauserikosten saatuus ei ole vähentynyt poikkeusolojen aikana.

Tässä viikkoraportissa kerrotaan:

- Koronaepidemia on kärjistänyt taloudellisia ongelmia – s. 3
- Lomautukset vähenivät toukokuun loppupuolella – s. 3
- Työikäisistä lähes 40 % kokee koronaepidemian heikentäneen taloudellista tilannettaan – s. 4
- Turvakotiin hakeutuneiden perheiden määrä vähentynyt, Nollalinjasta apua hakeneiden määrässä ei muutoksia – s. 5
- Amfetamiinin käyttö on lisääntynyt pääkaupunkiseudulla poikkeusoloista huolimatta – s. 7
- Älykellon käyttäjien liikunta lisääntynyt – s. 8
- Suomalaisten koronaan liittyvä tiedon tarve on vähentynyt epidemian edetessä – s. 10
- Julkisen terveydenhuollon käyntimäärät laskeneet uudelle tasolle – s. 11
- Senioriasiakkaiden (70 vuotta täyttäneet) lukumäärät puolittuneet julkisessa terveydenhuollossa – s. 11
- Palataanko julkisen ja yksityisen terveydenhuollon palvelutuotannassa vuoden alun tasolle? – s. 12
- Perustoimeentulotuen tarve kasvanut, työttömyysturvahakemusten määrä edellisvuotta suurempi – s. 13
- Kelan onnistuminen perustoimeentulotuen asiakkaiden palvelutarpeeseen vastaamisessa koronaepidemian aikana – s. 15
- Millaisia vaikutuksia koronaepidemiolla olisi ollut Suomessa, jos... – s. 16

Viikkoraportin tietoja julkaistaan myös verkkosivulla: thl.fi/koronanvaikutukset

Katso aikaisemmat [viikkoraportit](#)

Viikkoraportin ovat toimittaneet:

Juha Honkatukia, tutkimuspäällikkö, THL

Vuokko Härmä, erikoissuunnittelija, THL

Vesa Jormanainen, johtava asiantuntija, THL

Laura Kestilä, tutkimuspäällikkö, THL

Jari Kirsilä, viestintäpäällikkö, THL

Kimmo Parhiala, yksikönpäällikkö, THL

Pekka Rissanen, tietoylijohdaja, THL

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@thl.fi.

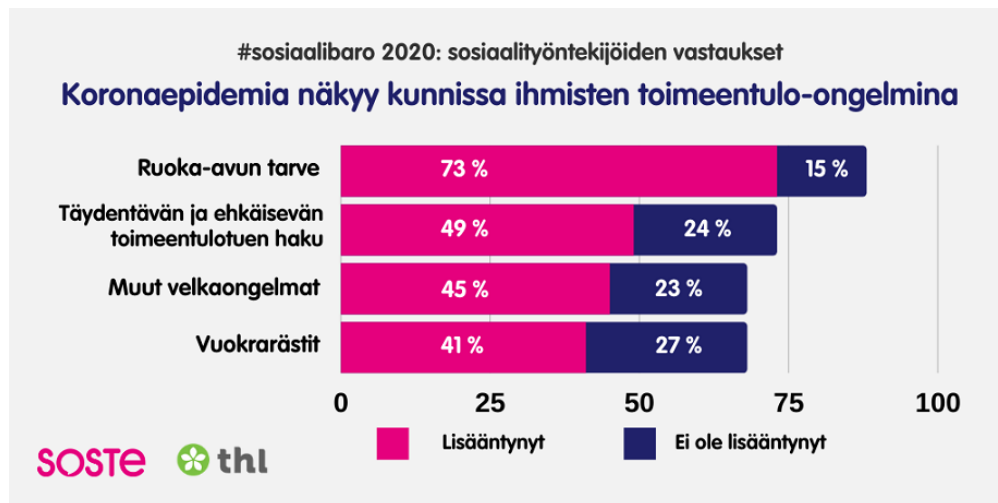
Väestön terveys ja hyvinvointi

Koronaepidemia on kärjistänyt taloudellisia ongelmia

Merita Jokela ja Heikki Hiilamo

Taloudelliset ongelmat, kuten ruoka-avun tarve ja velkaongelmat, ovat sosiaalityöntekijöiden arvioiden mukaan lisääntyneet koronaepidemian aikana. Tämä käy ilmi Sosiaalibarometri 2020 -julkaisun ennakkotiedoista.

Sosiaalityöntekijöistä 73 prosenttia arvioi ruoka-avun tarpeen ja reilut 40 prosenttia vuokratien ja muiden velkaongelmien lisääntyneen poikkeustilan aikana. Taloudellisen tilanteen heikentyminen koronaepidemian aikana koskettaa suurta osaa väestöstä, mutta poikkeusajan rajoitukset näyttävät iskeneen erityisen vakavasti kotitalouksiin, joilla on jo valmiiksi toimeentulo-ongelmia. Varsinkin monissa lapsiperheissä on ollut tiukkaa, sillä lasten kotonaolo on vaikuttanut myös perheen ruokamenoihin.

Kuva: Sosiaalityöntekijöiden näkemys siitä, miten koronaepidemia näkyy ihmisten toimeentulo-ongelmina. Lähde: Sosiaalibarometri 2020, ennakkotiedot. Päivitetty verkkosivuille 10.6.2020.

Sosiaalibarometri 2020 perustuu 776 vastaukseen. Toukokuussa tehty kysely osoitettiin kuntien ja yhteistoiminta-alueiden sosiaali- ja terveysjohtajille ja sosiaalityöntekijöille, TE-toimistojen johdolle ja Kelan etuus- ja asiakkuuspalvelujen johdolle. Toimeentulo-ongelmia koskeviin kysymyksiin vastasivat Kelan johto ja sosiaalityöntekijät.

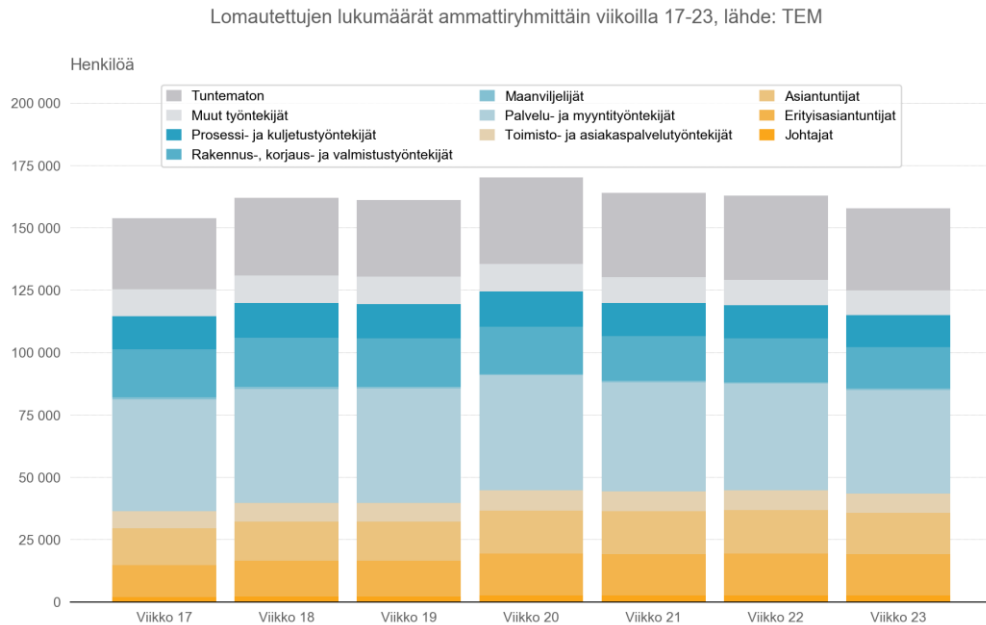
Lue lisää: [Sosiaalibarometrin ennakkotieto](#). Sosiaalibarometri 2020 julkaistaan kokonaisuudessaan 3.7. Se on toteutettu SOSTE:n ja THL:n yhteistyönä.

Lomautukset vähenivät toukokuun loppupuolella

Juha Honkatukia

Alkaneet lomautusjaksot ovat lisääntyneet koronaepidemian aikana selvästi. TEM:n tietojen mukaan lomautukset ovat kohdistuneet erityisesti palvelu- ja myyntityöntekijöihin, mikä heijastaa erityisesti matkailun sekä hotelli- ja ravintola-aloihin kohdistuneita rajoituksia. Suurin kasvu lo-

mautettujen määrissä ajoittui huhtikuun alkuun. Lomautettujen määrä väheni toukokuun loppupuolella.

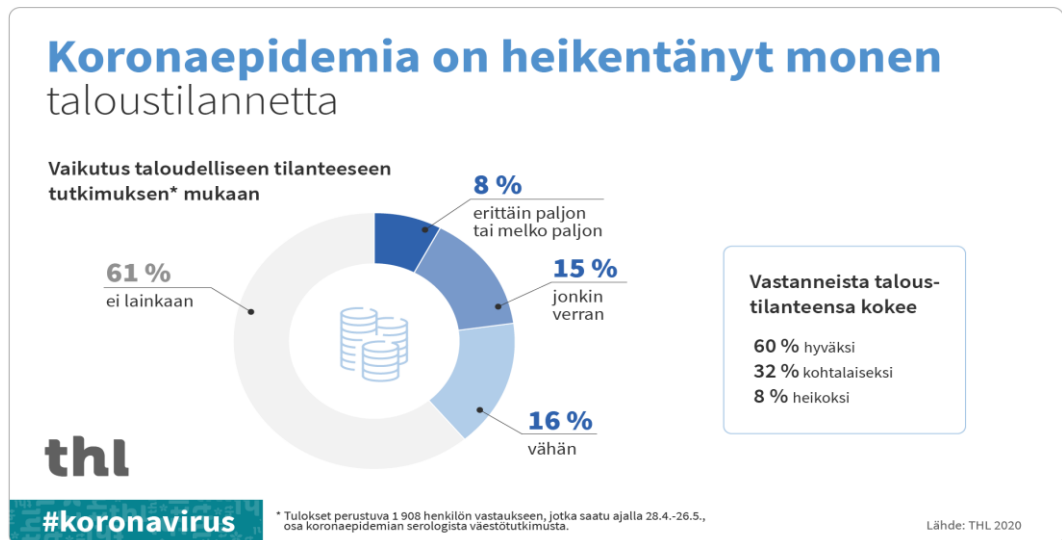
Kuva: Lomautettujen määrä ammattiryhmittäin viikoilla 17–23. Lähde: TEM. Päivitetty verkkosivulle 10.6.

Työkäisistä lähes 40 prosenttia kokee epidemian heikentäneen taloudellista tilannettaan

Laura Kestilä, Sakari Karvonen, Annamari Lundqvist ja työryhmä

Työkäisistä lähes 40 prosenttia arvioi, että koronaepidemia on heikentänyt heidän taloudellista tilannettaan. Tämä käy ilmi THL:n kyselytutkimuksesta, jolla selvitetään koronaepidemian ja sen rajaamistoimien vaikutuksia laajasti väestön terveyteen ja hyvinvointiin.

Kahdeksan prosenttia vastaajista arvioi epidemian heikentäneen taloudellista tilannetta erittäin tai melko paljon. 15 prosenttia puolestaan arvioi, että koronaepidemia on heikentänyt taloudellista tilannetta jonkin verran ja 16 prosenttia arvioi sen heikentäneen tilannetta vähän. Taloudellinen tilanne oli heikentynyt samalla tavoin miehillä ja naisilla. Tutkimukseen vastanneista taloudellisen tilanteensa kokee hyväksi 60 prosenttia, kohtalaiseksi 32 prosenttia ja heikoksi 8 prosenttia. Toimeentulotukea ilmoitti hakeneensa maaliskuun 2020 alun jälkeen 4,7 prosenttia vastaajista.

Kuva: Työkäisten kokemus koronaepidemian vaikutuksesta taloudelliseen tilanteeseen (N=1 908, aineisto kerätty 28.4.-26.5.). Lähde: Serologinen väestötutkimus. Päivitetty verkkosivuille 27.5.2020.

Tulokset perustuvat THL:n serologiseen väestötutkimukseen, johon kuuluu viikoittain toteutettava kysely. Yllä esitetyt tulokset perustuvat niiden 1 908 henkilön vastaukseen, jotka vastasivat kyselyyn ajalla 28.4.-26.5. Muita näillä verkkosivuilla aiemmin julkaistuja väestökyselyn tuloksia löytyy seurannan viikkoraporteista.

[Viikkoraportit koronaepidemian vaikutukset hyvinvointiin, palveluihin ja talouteen.](#)

Lue tarkemmin tiedonkeruusta: [Väestötutkimuksen kysely.](#)

Turvakotiin hakeutuneiden perheiden määrä vähentynyt - Nollalinjasta apua hakeneiden määrissä ei muutoksia

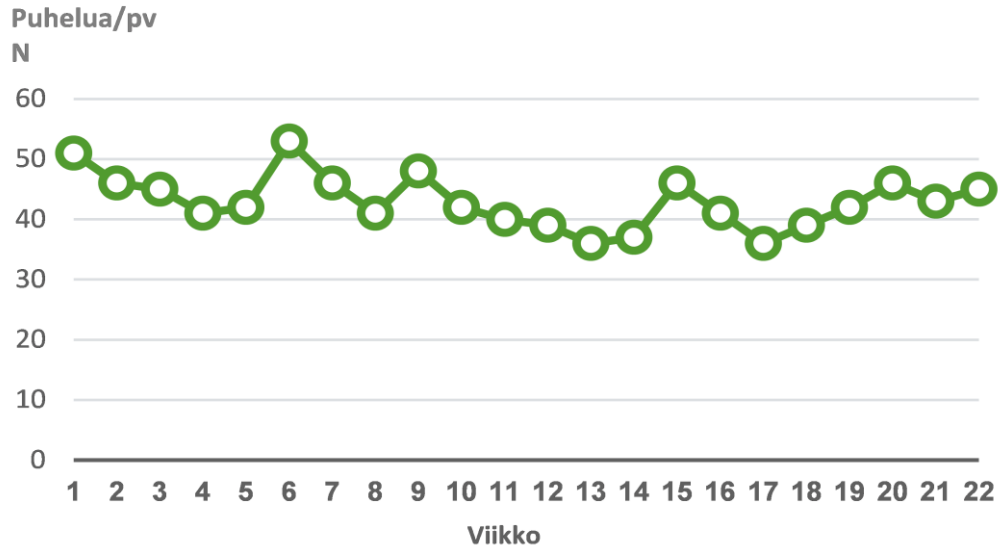
Johanna Hietamäki, Vuokko Härmä, Laura Kestilä ja Joonas Peltonen

Kaikki Suomen turvakodit auttavat lähisuhdeväkivaltaa kokeneita tai sen uhan alla eläviä ympäri vuorokauden. THL:n tilastot osoittavat, että turvakotien asiakasmäärät ovat vähentyneet poikkeusolojen aikana. Vuoden 2020 toukokuussa turvakotiverkostossa oli 211 perhepaikkaa, kun vuoden 2019 toukokuussa paikkoja oli 187. THL:n asiantuntijoiden laatimassa blogissa todetaan, että osa turvakodeista on ilmoittanut erilaisten yhteydenottojen vähentyneen poikkeustilanteen aikana.

[Pelko erottaa henkisen väkivallan tavallisesta riitelystä, Joonas Peltonen ja Laura Laine, THL blogi 20.5.2020](#)

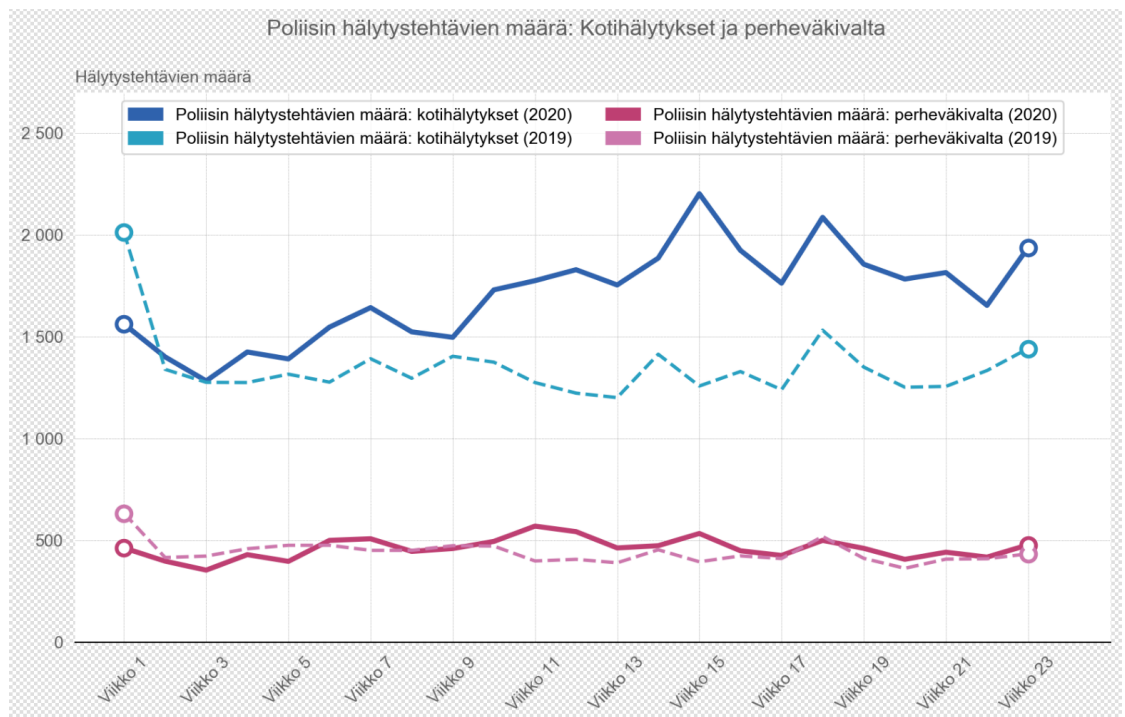
Nollalinjan auttavaan puhelimeen soitettujen puheluiden määrät eivät ole nousseet tai laskeneet koronan myötä, vaan ovat pysyneet suunnilleen samalla tasolla kuin alkuvuonna. Puheluita on tullut tuli päivittäin tammikuussa keskimäärin 45, helmikuussa 46, maaliskuussa 39, huhtikuussa 40 ja toukokuussa 43 puhelua päivässä (toukokuussa yhteensä 1329 puhelua).

Korona on ollut esillä 91:ssä lähisuhdeväkivaltaa koskevassa puhelussa huhtikuusta alkaen (1.4.-24.5.2020). Koronaa koskeva tulos päivitetään, kun uusia tapauksia on vähintään 5.

Kuva: Nollalinjaan keskimääräinen päivittäin soitettujen puheluiden määrä viikoilla 1-22. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivulle 10.06.2020.

Poliisin hälytystehtävien määrä perheväkivallan takia on pysynyt alkuvuoden suurinpiirtein samalla tasolla ja vastaa vuoden 2019 tasoa. Poliisin kotihälytystehtävät ovat sen sijaan olleet korkeammalla tasolla kuin alkuvuonna ja edellisvuonna samaan aikaan. Kotihälytystehtävät sisältävät muun muassa häiritsevän käytöksen ja metelöinnin, mitkä ovatkin yleisiä kotihälytysten syitä.

Kuva: Poliisin hälytystehtävien (kotihälytykset ja kotiväkivalta) määrät viikoilla 1-23 vuosina 2019 ja 2020. Lähde: Poliisihallitus. Päivitetty verkkosivuille 10.6.2020.

Amfetamiinin käyttö on lisääntynyt pääkaupunkiseudulla poikkeusoloista huolimatta

Teemu Gunnar ja Aino Kankaanpää

Amfetamiinia käytetään pääkaupunkiseudulla nyt ennätysellisen paljon. Käyttö on jatkanut kasvuaan poikkeusolojen aikana. Asia selviää käynnissä olevien jätevesitutkimusten lähes reaaliaikaisista tuloksista. Näytteitä on kerätty säännöllisesti vuodesta 2013 ja viikoittain tämän vuoden maaliskuuhuhtikuusta lähtien.

Pääkaupunkiseudulla poikkeusolojen astuttua voimaan maaliskuun puolenvälin jälkeen amfetamiinin käyttö on lisääntynyt keskimäärin 15 prosenttia verrattuna edelliseen puolen vuoden ajanjaksoon. Vaikka käytön lisääntymisen ei voida osoittaa johtuvan juuri poikkeusolojen aiheuttamista olosuhteista, amfetamiinin käyttö on ainakin pääkaupunkiseudulla ollut kevään aikana suurempaa kuin koskaan aikaisemmin.

Kuva: Amfetamiinin käyttö lisääntynyt pääkaupunkiseudulla. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 10.6.2020.

Käytön kasvusta johtuvat yhteiskunnalliset ilmiöt näkyvät myös poliisin valtakunnallisissa tilastoissa. Poliisin mukaan tammi-huhtikuussa kaikkien huumeusainerikosten määrä kasvoi 40 prosenttia viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Huumerattijuopumusepäilyjen määrä on puolestaan ylittänyt alku vuonna ensimmäistä kertaa Suomessa alkoholirattijuopumusepäilyjen määrän.

Poliisin havaintojen perusteella huumeusaineiden saatavuus ei ole vähentynyt poikkeusolojen aikana.

Lue enemmän jätevesitutkimuksen tuloksista ja huumeiden käytön näkymisestä poliisin työssä:

[Amfetamiinin käyttö on lisääntynyt pääkaupunkiseudulla edelleen poikkeusolojen aikana - huumeiden käytön kasvu näkyy myös liikenteessä. THL:n tiedote 4.6.2020](#)

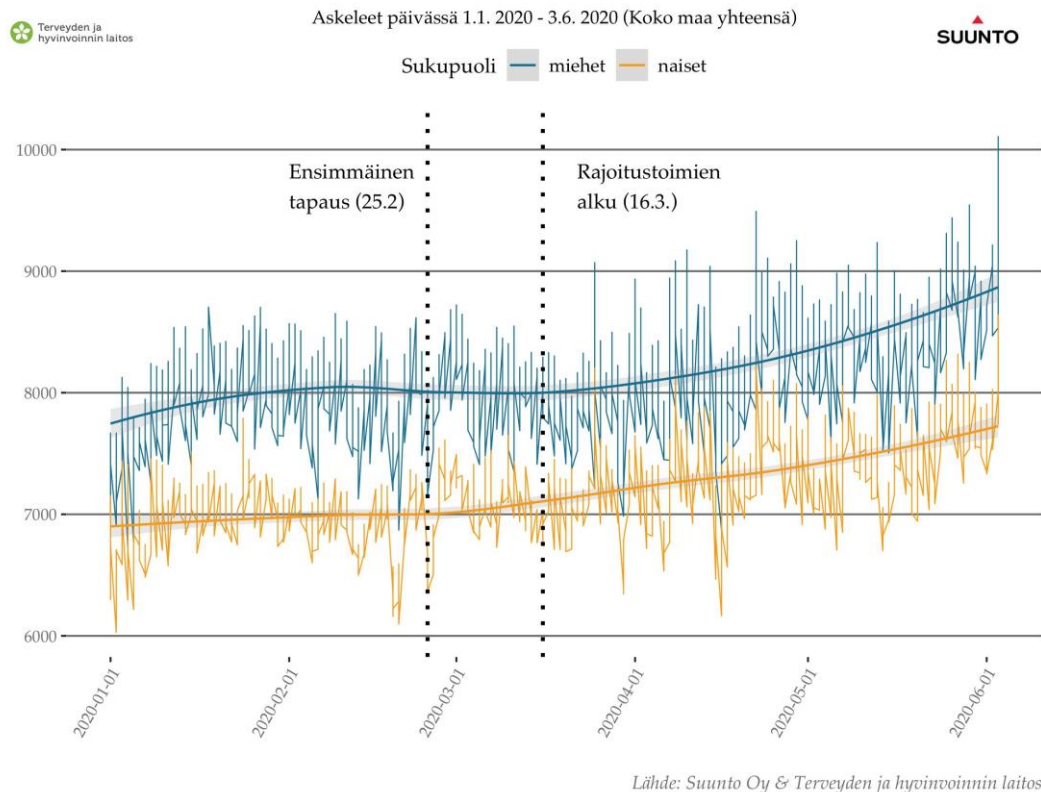
Älykellon käyttäjien liikunta lisääntynyt

Marko Elovainio, Karoliina Tiuraniemi, Vesa Jormanainen ja Timo Partonen

Koronavirusepidemian aikana liikunta ja erityisesti ulkoliikunta on lisääntynyt älykellojen käyttäjien keskuudessa. Aktiivisuudessa on vaihtelua, mutta ensimmäisen koronaviruksen tautitapauksen uutisoinnin jälkeen erityisesti naiset, mutta jonkin verran myös miehet lisäsivät liikkumistaan.

Sekä naisilla että miehillä keskimääräiset päivittäiset askelmäärät lähtivät nousuun, mutta eri ajan-kohtana. Naisten päivittäiset askelmäärät lähtivät nousuun ensimmäisen uutisoidun koronaviruksen tautitapauksen jälkeen. Miesten päivittäiset askelmäärät lähtivät nousuun puolestaan kaikkia kansalaisia koskevien, yleisten rajoitusten alun jälkeen.

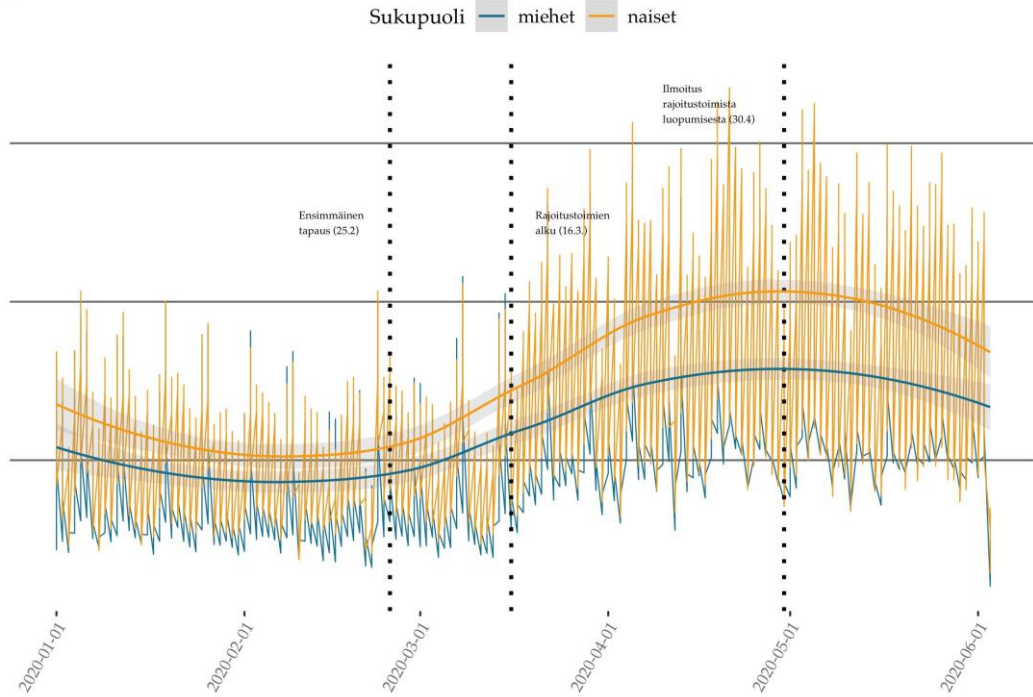
Tilanne Ruotsissa on ollut hyvin samankaltainen.

Kuvio: Älykellon käyttäjien askeleet päivässä. Lähde: Suunto Oy. Päivitetty 9.6.2020.

Älykellon käyttäjien liikunnan ja aktiivisuuden lisääntyminen on aluksi ollut juuri ulkoliikunnan lisääntymistä. Rajoitusten purkaminen on mitä ilmeisimmin merkinnyt myös ihmisten siirtymistä takaisin erilaisten sisäliikuntalajien pariin kuntosalien ja ryhmien liikuntapaikkojen avautumisen myötä.

Lähde: Suunto Oy & Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

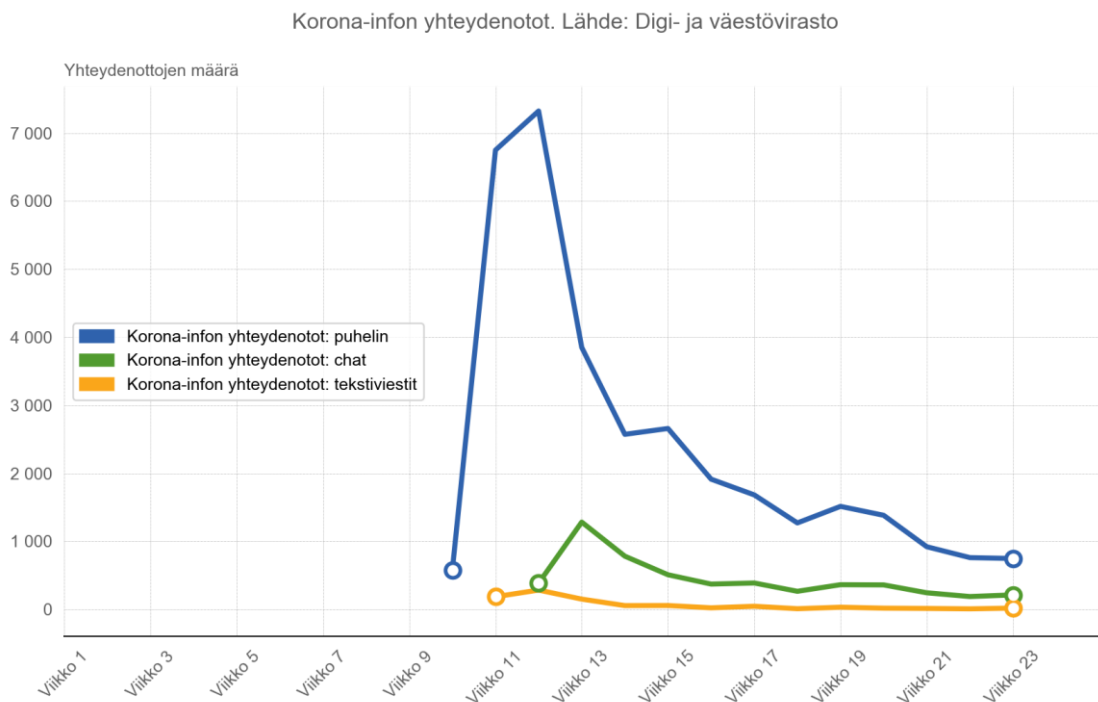
Kuvio: Älykellojen käyttäjien ulkoliikunta. Lähde: Suunto Oy. Päivitetty 9.6.2020.

Väestön neuvonta ja ohjaus

Suomalaisten koronaan liittyvä tiedon tarve on vähentynyt epidemian edetessä

Marko Lähteenmäki

Suomalaisten korona-epidemiaan liittyvät yhteydenotot ja kysymykset ovat vähentyneet merkittävästi. Digi- ja väestötietoviraston palvelukanavissa oli viikolla 12 yhteydenottoja lähes 8 000, viikolla 23 hieman vajaa 1000.

Kuvio: Yhteydenottojen määrä Digi- ja väestötietoviraston koronaneuvontaan viikoilla 12-23. Lähde: Digi- ja väestötietovirasto. Päivitetty 10.6.

Viikolla 23 Digi- ja väestötietoviraston palvelukanavissa kysytyjä asioita ovat olleet muun muassa:

- Erialaisten oireiden perusteella: onko koronaa ja mitä teen?
- Pitääkö kasvomaskeja käyttää, mikä niiden hinta on, tarvitseeko maskeja käyttää ravintola-alalla?
- Ulkomailta ja naapurimaista paluu; pitääkö mennä testeihin ja pitääkö olla karanteenissa ja kuinka kauan?
- Voiko riskiryhmäläinen mennä kampaajalle, pankkiin, apteekkiin, mökille muiden kanssa, kulkea taksilla?
- Voiko ulkomailta tulla vierailulle Suomeen?
- Minne voin mennä testiin omalla paikkakunnallani?

- Ikäihmiset kyselevät mahdollisuutta olla ja elää jo vapaammin
- Miten pääsen korona-testiin?
- Useita huolestuneiden ihmisten soittoja

THL:n [kalvopaketti](#) kansalaisten riskikäsityksistä

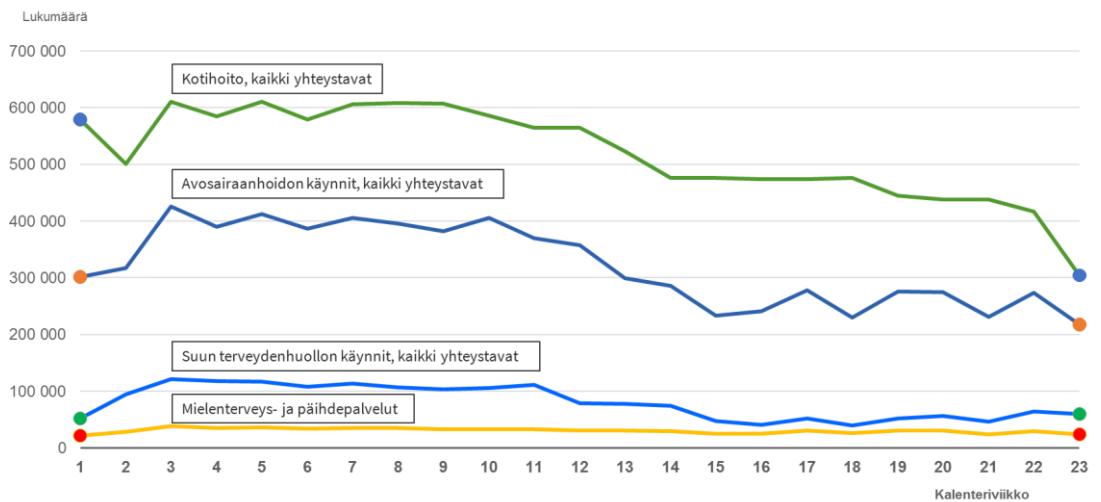
[THL:n verkkopalvelun thl.fi'n koronasisältöjen käytön reaaliaikainen trendi](#)

Palvelut ja etuudet

Julkisen terveydenhuollon käyntimäärät laskeneet uudelle tasolle

Vesa Jormanainen

Avosairaanhoidon ja suun terveydenhuollon käynnit julkisessa terveydenhuollossa ovat asettuneet uusille tasoille poikkeusolojen aikana. Avosairaanhoidossa on siirrytty noin 400 000 viikkokäynnistä tasolle 200 000 - 300 000 käyntiä viikoittain. Myös suun terveydenhuollossa havaitaan vastaava käyntimäärän puolittuminen. Kotihoidossa viikottaiset käyntimäärät ovat vähentyneet noin 600 000:sta aluksi 400 000 - 500 000 välille ja noin 300 000:een viikolla 23. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta kirjattujen käyntien lukumäärä on ollut samaa tasoa koko alkuvuoden ajan.

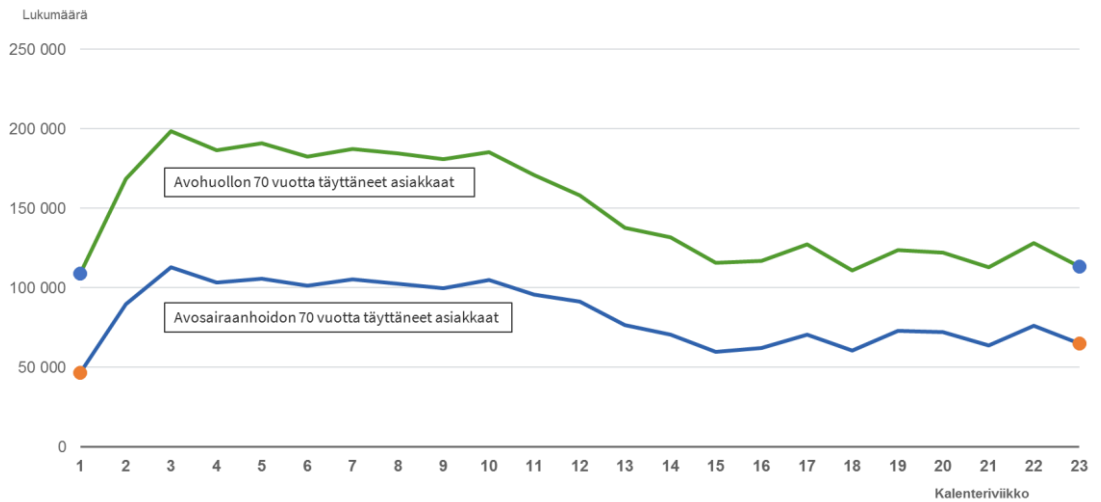
Kuvio: Kotihoidon, avosairaanhoidon, suun terveydenhuollon sekä mielenterveys- ja päihdepalvelut julkisessa terveydenhuollossa viikoilla 1-23 vuonna 2020. Lähde: THL, Avohilmo. Päivitetty 9.6.2020.

Senioriasiakkaiden (70 vuotta täyttäneet) lukumäärät puolittuneet julkisessa terveydenhuollossa

Vesa Jormanainen

Avohuollon ja avosairaanhoidon 70-vuotiaiden ja sitä vanhempien asiakkaiden lukumäärät lähtivät laskevalle trendille viikoilla 10-11, mutta tasoittuivat nykyisille tasoilleen viikosta 15 alkaen. On epäselvää, missä määrin nykyiset uudet tasot - noin 125 000 avohuollossa ja 75 000 avosairaanhoidossa -

dossa - heijastavat oikeaa palvelujen kysyntää. Lähiviikot näyttävät, onko alemmille asiakkaiden lukumäärien tasolle siirrytty pysyvämmiin.

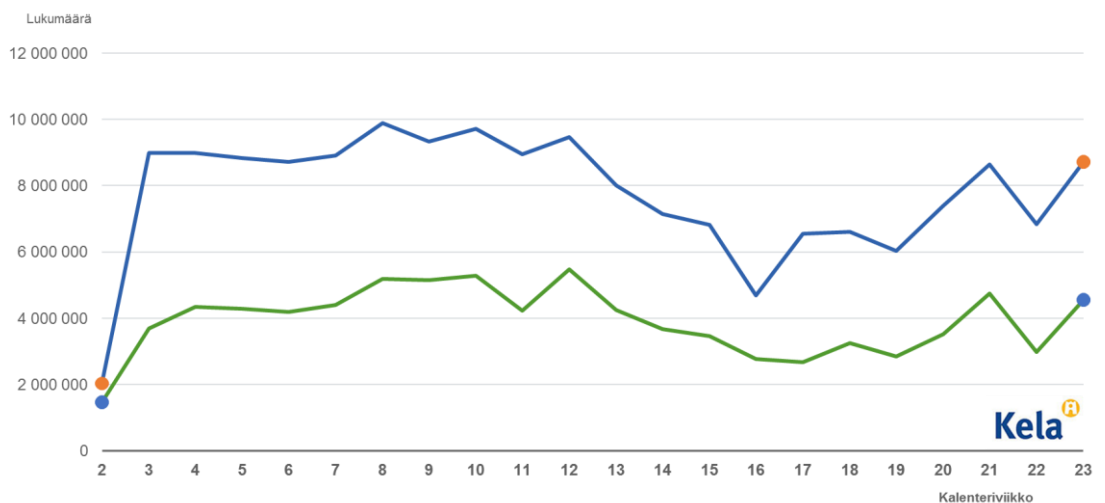
Kuvio: Avohuollon ja avosairaanhoidon 70 vuotta täyttäneet asiakkaat julkisessa terveydenhuollossa viikoilla 1-23 vuonna 2020. Lähde: THL, Avohilmo. Päivitetty 9.6.2020.

Palataanko julkisen ja yksityisen terveydenhuollon palvelutuotannossa vuoden alun tasolle?

Vesa Jormanainen, Ari Helin ja Taina Sairanen

Kanta-palvelujen Potilastiedon arkistoon tallennetaan sekä julkisen että yksityisen terveydenhuollon palvelutapahtumat ja niissä tehdyt asiakirjat. Kalenteriviikoilla 21-23 on jo palattu lähes alkuvuoden tasolle molemmissa indikaattoreissa. Lähiviikot näyttävät jatkuuko palvelutuotannon palautumisen trendi.

Alkuvuonna 22 viikon aikana uusia palvelutapahtumia kertyi 86,4 miljoonaa (keskimäärin 3,9 miljoonaa/viikko), kun luku oli 171,2 miljoonaa (7,8 miljoonaa/viikko) uusille asiakirjoille.

Kuvio: Uudet palvelutapahtumat (vihreä) ja asiakirjat (sininen) Potilastiedon arkistossa viikoilla 2-23 vuonna 2020. Lähde: Kela. Päivitetty 9.6.2020.

Perustoimeentulotuen tarve kasvanut, työttömyysturvahakemusten määrä edellisvuotta suurempi

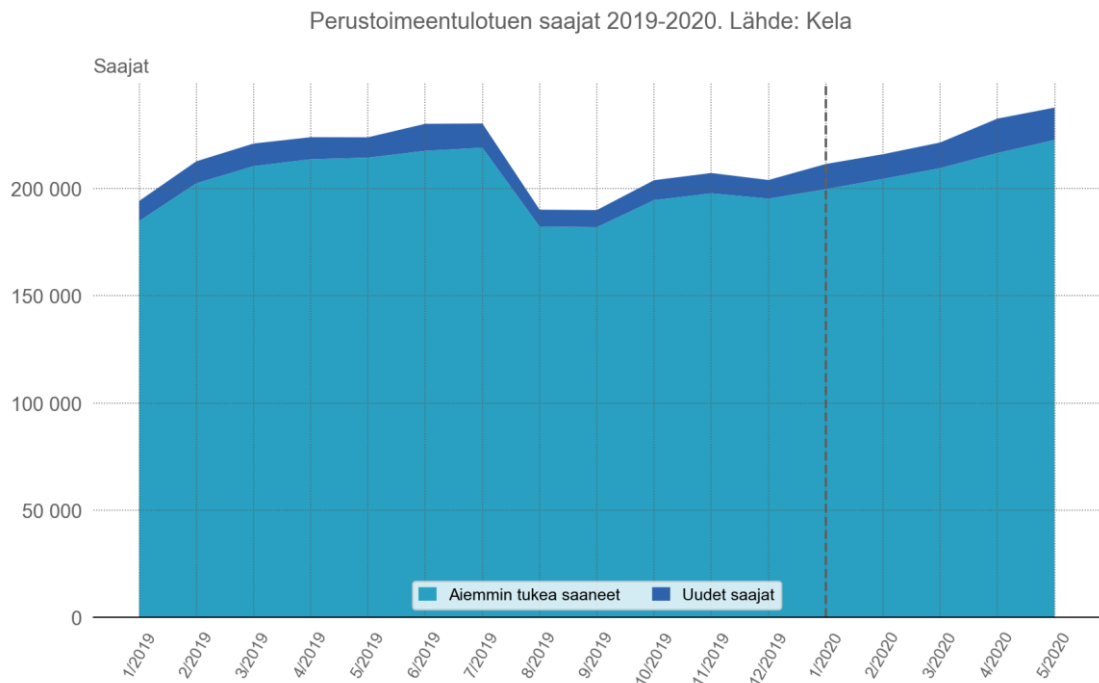
Vuokko Härämä, Merita Jokela ja Laura Kestilä

Kelan tietojen mukaan perustoimeentulotuen saajia kuvaavat tilastot osoittavat, että perustoimeentulotuen tarve on kasvanut. Erityisesti uusien saajien ja saajakotitalouksien määrä kasvoi verrattuna alkuvuoteen ja viime vuoden vastaavaan aikaan. Katso tarkemmin toimeentulotuen saajien määrän kehityksestä:

[Kelan etuushakemukset, etuuksien saajat kuukausittain](#)

Kriisi näyttää iskeneen varsinkin nuorten ja erityisesti nuorten naisten toimeentuloon

[Koronatilanne koettelee myös toimeentuloa... Kelan blogi 20.5.2020](#)

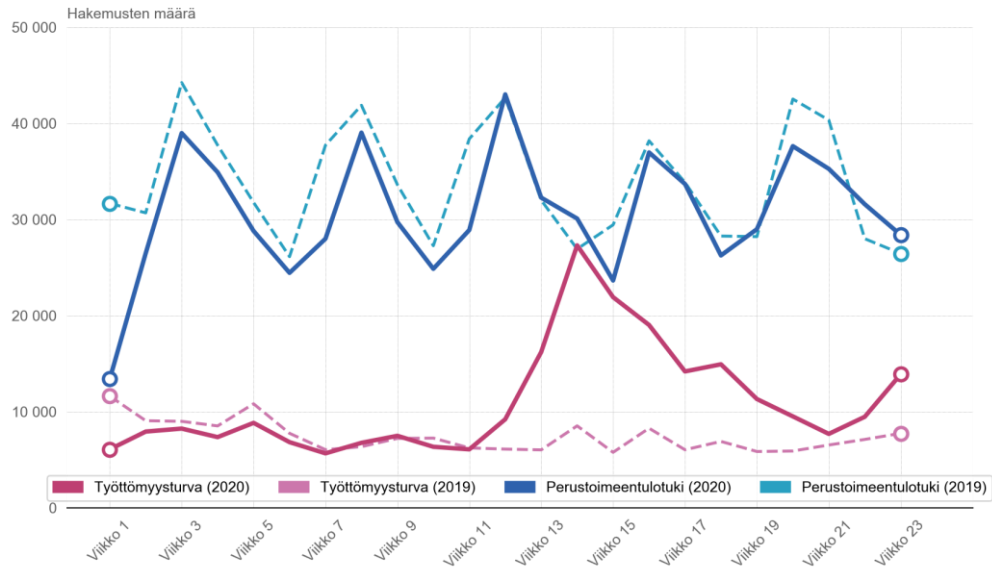

Kuvio: Perustoimeentulotukea saavien määrä (aiemmin tukea saaneet ja uudet saajat) kuukausittain vuosina 2019 ja 2020. Lähde: Kela. Päivitetty 9.6.2020.

Koronaepidemian aikana ei tähän mennessä ole havaittu selkeää muutosta perustoimeentulotuen hakemusten määrässä ja hakijamäärät ovat olleet alkuvuonna jopa pienempiä kuin vuonna 2019. Työttömyysturvan hakemusmäärät lähtivät kasvuun heti poikkeusolojen alkaessa ja olivat suurimmillaan huhtikuun alussa. Tämän jälkeen luvut ovat olleet laskusuunnassa, mutta kääntyivät uudelleen nousuun viikolla 21. Uusien työttömyysturvahakemusten määrä kasvoi edelleen viikolla 23. Nousua on erityisesti nuorten ikäluokkien hakemusmäärissä, mikä Kelan arvion mukaan liittyy koulujen ja opintojen päättymiseen. Kokonaisuudessaan työttömyysturvan hakemusmäärät ovat edellisvuotta korkeammat.

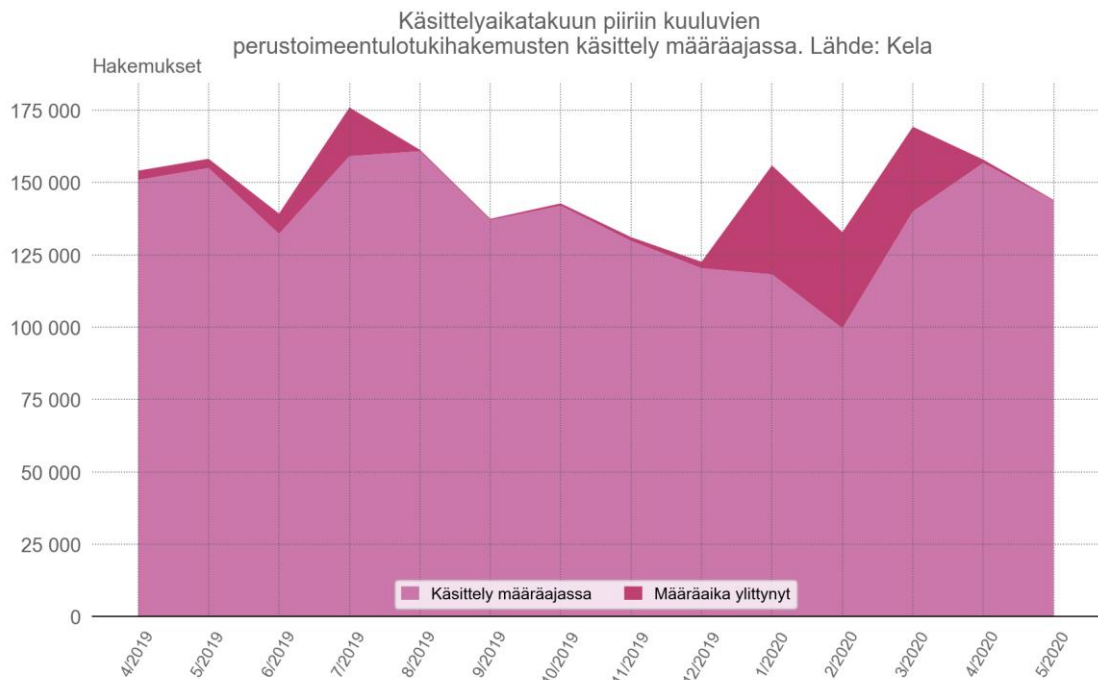
[Kelan etuushakemukset, viikottaiset tarkastelut](#)

Perustoimeentulotuki ja työttömyysturva

Kuvio: Perustoimeentulotuen ja työttömyysturvan hakemusten määrät viikoilla 1-23 vuosina 2019 ja 2020. Lähde: Kela. Päivitetty 9.6.2020.

Perustoimeentulotuen hakemukset käsiteltiin toukokuussa puolet lyhyemmässä ajassa kuin alkuvuodesta eli noin kolmen työpäivän kuluessa. Määräajassa eli 7 työpäivän kuluessa tehtyjen ratkaisujen osuus oli huhti- ja toukokuussa lähes 100 prosenttia, kun se alkuvuodesta oli neljänneksen pienempi. Luvut sisältävät ne perustoimeentulotuen hakemuksia koskevat ratkaisut, jotka eivät vaatineet lisäselvityksiä.

Kuvio: Perustoimeentulotuen hakemusten käsittely määräajassa/määräaika ylittynyt kuukausittain 4/2019-5/2020. Lähde: Kela. Päivitetty verkkosivuille 10.6.2020.

[Tilastotietokanta Kelasto, sisällysluettelo](#) > Toimeentulotuki

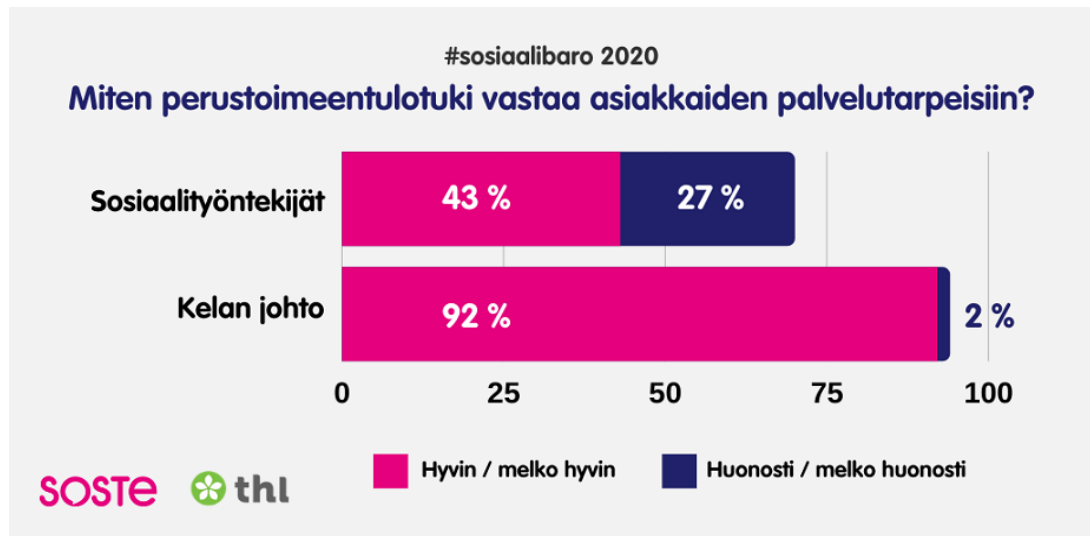
Kelan onnistuminen perustoimeentulotuen asiakkaiden palvelutarpeeseen vastaamisessa koronaepidemian aikana

Merita Jokela ja Heikki Hiilamo

Kelan johto ja kuntien sosiaalityöntekijät ovat erimielisiä siitä, miten hyvin Kela on onnistunut vastaamaan perustoimeentulotuen asiakkaiden palvelutarpeeseen koronaepidemian aikana. Kelan johdosta 92 prosenttia arvioi Kelan onnistuneen tehtävässä hyvin tai melko hyvin, mutta sosiaalityöntekijöistä vain alle puolet (43 %) on tätä mieltä. Tämä käy ilmi Sosiaalibarometri 2020 -julkaisun ennakkotiedoista.

Sosiaalityöntekijöistä 27 prosenttia arvioi Kelan suoriutuneen tehtävästään perustoimeentulotuen hoitamisessa huonosti tai melko huonosti. Erityisesti Uudellamaalla ja suurissa, yli 200 000 asukkaan kunnissa, Kelan toimintaan kriittisesti suhtautuvien sosiaalityöntekijöiden osuus on muita suurempi.

Tuloksia selittänee se, että sosiaalityöntekijät ovat yhteydessä pääasiassa niihin, jotka hakevat ehkäisevää ja täydentävää toimeentulotukea ja joilla on vakavampia taloudellisia ja muita ongelmia. Ongelmat Kelan palvelujen kanssa ovat pääosin koskeneet niitä asiakasryhmiä, jotka eivät käytä sähköisiä palveluita. Näitä ovat esimerkiksi iäkkäät, vieraskieliset sekä sellaiset asiakkaat, joilla ei kotona ole pääsyä verkkoon. Sähköisesti asioivien tilanne on ollut parempi.

Kuvio: Sosiaalityöntekijöiden ja Kelan johdon näkemys siitä, miten perustoimeentulotuki on vastannut asiakkaiden tarpeeseen. Lähde: Sosiaalibarometri 2020, ennakkotiedot. Päivitetty verkkosivuille 10.6.2020.

Sosiaalibarometri 2020 perustuu 776 vastaukseen. Toukokuussa 2020 tehty kysely osoitettiin kuntien ja yhteistoiminta-alueiden sosiaali- ja terveystoimintajohtajille ja sosiaalityöntekijöille, TE-toimistojen johdolle ja Kelan etuus- ja asiakkuuspalvelujen johdolle. Toimeentulo-ongelmia koskeviin kysymyksiin vastasivat Kelan johto ja sosiaalityöntekijät.

Lue lisää: [Sosiaalibarometrin ennakkotieto](#). Sosiaalibarometri 2020 julkaistaan kokonaisuudessaan 3.7. Sosiaalibarometri on toteutettu SOSTE:n ja THL:n yhteistyönä.

Talous

Millaisia vaikutuksia koronaepidemiolla olisi ollut Suomessa, jos Suomessa olisi noudatettu Ruotsin valitsemaa strategiaa?

Juha Honkatukia ja Suvi Mäklin

Jos Suomessa olisi noudatettu Ruotsin valitsemaa strategiaa, koronavirustautiin olisi kuollut 2524 henkilöä. Lisäksi olisimme menettäneet yli 22 000 elinvuotta ja yli 13 500 laatu-painotettua elinvuotta (QALY). Jos QALY:t diskontataan kolmen prosentin diskonttokorolla, olisi laatu-painotettujen elinvuosien menetys lähes 11 000 QALY:a.

Koronavirustautiin kuolleiden lukumäärät Ruotsissa suhteutettiin maan 10-vuotiskäryhmiin. Nämä edelleen suhteutettiin Suomen väestöön 10-vuotiskäryhmittäin. Kun Ruotsin lukuihin perustuvista arvioista vähennettiin Suomessa koronavirustautiin kuolleiden luvut, saatiin arvio siitä kuinka monta koronaviruskuolemaa säästettiin Suomessa rajoitustoimilla. Säästettyjen elinvuosien lukumäärät arvioitiin käyttämällä kunkin 10-vuotiskäryhmän keskimäärin odotettavissa olevaa elinikää. Laatu-painotetut elinvuodet (quality-adjusted life-years, QALY) korjattiin keskimääräisillä elämänlaatu-painoilla 10-vuotiskäryhmittäin. Tulevaisuuden terveyshyödyt diskontattiin käyttämällä kolmen prosentin diskonttokorkoa.

Taulukko: Koronavirustautiin kuolleet 10-vuotiskäryhmittäin, jos Suomessa olisi koronaviruskuolemia yhtä paljon kuin Ruotsissa sekä menetetyt elinvuodet ja laatu-painotetut elinvuodet (QALY).

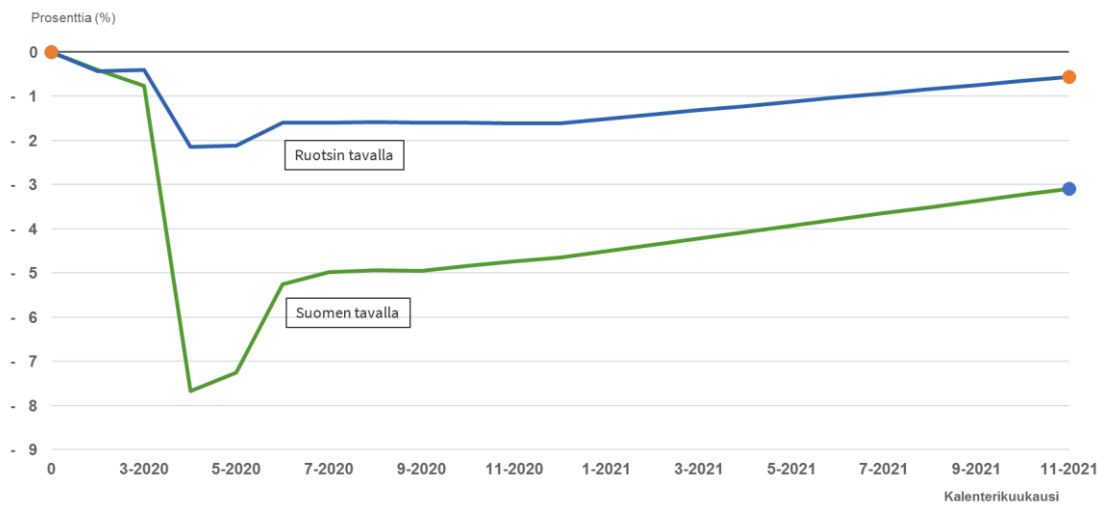
Ikäryhmä	Kuolemat	Elinvuodet	QALY	QALY (3 % disk.)
0–9 vuotta	0	0	0	0
10–19 vuotta	0	0	0	0
20–29 vuotta	4	116	93	47
30–39 vuotta	6	207	161	90
40–49 vuotta	21	743	554	342
50–59 vuotta	77	1959	1387	944
60–69 vuotta	219	4007	2642	1982
70–79 vuotta	593	6867	3935	3188
80–90 vuotta	1158	6802	3898	3463
Yli 90 vuotta	653	1567	898	852
Yhteensä	2524	22 269	13 567	10 908

Lähde: THL. Päivitetty 9.6.2020.

Koronavirustaudin epidemian kansantaloudellisia vaikutuksia Suomessa keväällä 2020 verrattiin skenaarioon, jossa Suomessa olisi otettu käyttöön Ruotsin toteuttamat rajoitukset. Koronavirusepidemian vaikutukset kansantalouteen heijastavat epidemian leviämisen rajoittamiseen tärkeitä toimia Suomessa; vaikutukset kohdistuivat etenkin yksityisten palvelujen, liikenteen ja erilaisten kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien palvelujen tuotantoon. Ruotsin toimintatapa kohdisti rajoitukset lähinnä ulkomaanmatkailun kautta tuleviin rajoituksiin, mutta Ruotsi ei Suomen tavoin sulkenut rajojaan.

Jos Suomi olisi toiminut Ruotsin tavalla, vaikutukset Suomen kansantalouteen olisivat huhtikuussa 2020 jääneet yli viisi prosenttiyksikköä pienemmiksi. Ero alkaa kaventua rajoitusten purkamisen jälkeen, jolloin talouden toipuminen riippuu enemmän maailmanmarkkinoista ja koronavirustaudin epidemiaan liittyvän velan hoitamisesta.

Kuvio: Kansantuotteen tasoero osuutena (%) perusskenaarioon verrattuna 11/2021 saakka. Lähde: THL. Päivitetty 9.6.2020.